Nr. 77. Anulu XXIX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 6 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v.a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 13|1 Octobre 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tas'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Domnule Redactoru!

Pe la finea lui Iuliu a. c. provocatu fiindu de cativa amici imi luasem voia a'ti impartesi cateva pareri individuale privitóre la starea din acelea dile a monarchiei, la starea patriei nóstre Transilvaniei si la starea totu de atunci a nationii nóstre locuitóre in Transilvani'a. Dta si alto'u co cale a publica acelea pareri in Nr. 54 din 25/13 Iuliu a. c., dupa care apoi mai urmara si alti articoli, pre cati si puteam scrie intre multele greutati si pedeci pe care le intimpina cum amu dice numai cá diletantu in publicistate. In Nr. 56 alu „Albinei" din 19/31 Augustu a. c. unu pseudonimu Macavei me intrébá, ca „cum amu putea esí din pasivitatea actuala, ce nu póte se aduca vreunu bine nationalitatii nóstre", adauge apoi, ca lipsesce cointielegerea.

Inca de atunci mi s'au parutu, ca acelu dn. Macavei a cititu parerile mele individuale numai asié, cam prin fuga, precum se citescu in dilele nóstre mai tóte diariele, precum si ca densulu i s'ar parea cumca natiunea s'ar afla nu numai in o deplina pasivitate, ci si in neunire. Ore déca ochiulu omenescu nu vede cum crescu plantele si animalele, urmézá de aici ca „ele nu crescu? Ore déca unu individu oricare dupa munca si óstenela de 16 séu 18 óre dórme 8 séu 6 óre, cu aceea elu a cadiutu in amortire totala? Ceea ce la individu este o óra, la nationi se numera cu anulu si cu anii. Dupa cate a trasu si a patitu natiunea numai dela 1860 incóce si dupace dinsa in 1 Sept. 1865 fù so6sa stara din sal'a legislativa dela Sibiiu, éra in sal'a din Clusiu se largira si intrecura privilegiatii, óre nu se cuvenia cá natiunea se'si la pe unu momentu o pusetiune asteptatóre? Adeverat'a pasivitate ruinatóre ar fi fostu, candu natiunea s'ar fi abandonatu cá si o desperata in bratiele feudalismului si ar fi strigatu pe ciocoiesce: Amman coconiloru, se ertati ca amu avutu obrasnicei'a de a ne face si noi odata legi pe sam'a nóstra si pe sam'a tierii intregi; sarutamu manile si pitiórele cocomasiloru, faceti bine si ertati! Se traiti boieriloru!

Deci se distingemu intre politic'a asteptatóre si intre politic'a pasivitatii mortaretie.

Si apoi intrebu eu, ce cré se faca natiunea, pre catu timpu regimulu si dioce: Lasa me in pace, nu me conturba, se mai facu inca si aceatu esperimentu.

Ei, bine, s'a mai facutu unu esperimentu, amu mai trecutu prin unu provisoriu; acum póte fi ca ne-a venitu si noua ordinea dilei.

Inse romanii transilvani dupa credinti'a dlui Macavei sunt neiovoiti? Speramu dupa Ddieu, ca dn. Macavei se va desamagi in acésta privintia intr'unu modu prea placutu; ilu rugamu inse, cá neunirea dintre unele persóne se nu o ia de neunire nationala, ci din contra se se bucure ca mai vedo ridicandose si cate o parere opusa. Se póte óre cá orice organismu vietuitoru se esiste fara unu picu de fere? Nu se póte? Preste acésta precum in lumea fisica prin cate o fortuna se curatia atmosfer'a, intocma si lumea morala are trebuintia nesparata de cate o scuturatura. La noi inca se adunasera ceva miasme, care trebuea curatite.

Asié eu credu, ca astadi natiunea romanésca din Transilvani'a este invoita cu sinesi; ea acum simte ce are se faca, fara cá se aiba trebuintia de a cesí cu multe programe in piatia. Inse tocma pentru aceea rogu prea plecatu pe unii publicisti carii voiescu a fi conducatorii ei, cá se nu o aduca érasi in confusiune prin programe scrise in doi peri cá si oraculele dela Delphi cu Ibis redibis nunquam per bella peribis, séu pe romanesce: ca se mergemu se alegemu si se mergemu se n'alegemu si se mergemu se tacemu se mergemu se protestamu. Me rogu érasi prea umilitu, cá astadi catra 20 Sept. 1866 adica la unu anu dela sistarea legislationii se nu i se mai vorbésca nici in alternative, ca séu congresu séu dieta, si érasi séu federalismu dupa natiunalitati, séu legile din an. 1863, ci se i se spuna romanului transilvanu romanesce respicatu: terenulu legalu din an. 1863 et 4, diet'a de atunci continuata si realésa pe temeiulu legii electorale totu din acelu anu. Acesta este singurulu terenu legalu, pe care romanulu transilvanu póte sta mai siguru. Fa'lu se pavasésca pe acesta si se alerge dupa teoriile natiunale slavonesci federalistice, pentrucá se'si pérda si natiunalitatea si patri'a. Popórale slave austriace, adica boemii, polonii, crostii, serbii, slavacii, rutenii, slovenii vorbescu si scriu siepte dialecte, n'au nici ei inse nici o programa comuna: noi se li o facemu? Program'a nóstra e coprinsa in cuventulu de tronu din 1 Iuliu 1863, in propusetiunile regesci si in adres'a dietei de atunci, éra devis'a nóstra este diet'a pe temeiulu legii electorale substernute in an. 1864 spre sanctionare. In aceleasi ni se arata garantia si pentru patria si pentru natiune. Alta programa nu ne trebuesce pe ani inainte.

Ce avemu noi cu sbuciumatorele federalistice ale slavoniloru? Ce ne amestecamu noi in certele loru cu germanii? Se le cunóscemu, asié cate, ci se nu le facemu de ale nóstre, se nu ne identificamu cu ele pentru tóta lumea asta. Transilvani'a isi are contractulu seu bilateralu de statu, legile sale fundamentale; natiunea este primita prin sanctiune regésca in statulu constitutiunii; pentru reformele necesarie i s'a deschisu cale larga chiaru prin propusetiunile regesci; dupa incheierea acelora ni s'a promisu cu tóta solenitatea re'noirea contractului de statu, adica a diplomei Leopoldine; cu imperiulu ne-amu invoitu prin codificarea celoru doua acte mari; candu se voru propune schimbari séu modificari in acelease, voru intreba de siguru si pe Transilvani'a, pentruca i s'a promisu cu atu in preamp. patenta din 20 Sept. 1865; atunci vomu fi si noi de facia Unirea Transilvaniei cu Ungari'a este facuta de multu, adica dela 1692 si renoita in an. 1744 sub unu monarchu si in dinasti'a Habsburg-Lotaringi'a. Mai multa unire ar fi perire, ar fi desfintiare.

Nici fanatismulu celu mai inflacaratu natiunalu, nici tóte sberatele si tiepetele dintr'o dutiena de foi politice, nici o mie de proteste in favórea limbei nu voru mai asecura natiunalitatea romanésca fara a ni se asecura totuodata autonomi'a patriei fundata pe legi si juramente mari si tari. De aceea déca voimu cá natiunalitatea se nu ne stea in seru, se nu mai nitamu nici pe cnu minutu de patria. Am repetitu'o adesea, o mai dicu si astadata, ca pana cramu sclavi politici cá natiune „tolerata usque ad beneplacitum Principis et regnicolarum", tóte punctele nóstre de programe se concentra prea bine intr'unu singuru punctu: emancipare nationala. Astadi nu mai cutéza nimeni a se provoca pe facia la legile de proscriptiune natiunale, cutéza inse a racni in gur'a mare, ca patri'a nóstra cá tiéra autonóma nu mai ecsista. Deci intemplese orisice reorganisare a monarchiei, pe ori si ce principiu, noi se remanemu constanti pe langa terenulu nostru legalu din an. 1863/4 si se mergemu insinte pe acelasi.

Din acestea suntemu constrinsi a deduce, de si ou destula durere, ca romanii transilvani in cestiuni strinsu politice privitóre la reorganisarea monarchiei si mai alesu la impacarea diferintieloru cu Ungari'a, precum si la complanarea pretensiuniloru intrenationale din Ungari'a nici chiaru ou connationalii loru de acolo, romani de unu sange si de o limba, nu potu face causa comuna. Noua nu ne este ertatu a ne parasi terenulu nostru legalu, ci érasi nu ne potu proba, ca terenulu legalu din Ungari'a cá tiéra autonoma este si terenulu legalu, care se le asecure ecsistinti'a loru natiunala macar numai pre catu este asecurata ea in Transilvani'a, éra resultatulu luptei loru din diet'a ungurésa n'are nimicu siragatoru si insufiatoru de incredere pentru noi. Am auditu ca deputatii romani din Ungari'a si Banatu n'au suferitu pe deputatii romani dusi din Transilvani'a la Pest'a, cá se ia parte la conferintiele loru natiunale. Déca s'a intemplatu asié ceva, apoi acésta portare intielépta a deputatiloru romani din Ungari'a catra cei din Transilvani'a ar insemna: Remaneti voi in cas'a vóstra si nu stati aici sub cerulu liberu espusi la tóte fortunele si tempestatile. —

Brasiovu 7 Oct. 1866.

G. Baritiu.

Blasiu 2 Oct. 1866.

Care federalismu 'lu poftimu noi?

Pentrucá se punu acésta intrebare si se i dau respunsulu, m'a miscatu: — intrebarea Redactiunei „Gazetei Transilvaniei" pusa la unu articlu alu meu moto: „Intre mai multe mosie" — in Gazet'a Nr. 65 a. c. de cuprinsu: de unde e cunoscuta acelea programa — a federalismului? dóra din pré inalt'a patenta din Septembre? dóra din casarea dietei dela Sibiiu si conchiamarea alteia la Clusiu? etc.; — combinata cu un'a corespondintia din „Albin'a" Nr. 66 a. c. datata de langa Carasiu de unulu de intre intielegintii romani mai insemnati presemnatu cu V., care corespondintia fiindu mai lunga, scotu dintr'ens'a numai acelea ce se referesce la obiectulu nostru si se cuprinde in acestea: „Prin partile Banatului, cate atensei in dilele trecute, multu se mira intielegintii nostri cum acei frati cari de unu timpu incóce incepura a pleda pentru federalismulu programului slavicu nu voru se pricépa ceea ce e evidente si s'a atinsu de repetite ori si in „Albin'a", cumca adica acelu federalismu se tiene mortisiu de basea — quasi istorica si staruesce la formarea de cinci grupe — nationali, dintre cari trei slavice, un'a nemtiésca si un'a maghiara, éra pre romani va se i imbéte cu principiulu egalei indreptatiri nationali chiaru precum o patiremu sub Bach si Schmerling.

De unu federalismu pre temeiulu natiunalitatiloru genetice pana acuma inca nici vorba nu se face in cercurile federalistiloru slavi sol."

Acesta combinatiune la prim'a vedere ne aru vedi de gresiala pre cei ce amu vorbitu pentru federalismu, si acest'a ca-ci precum ne asecura D. V. federalistii slavi nu voru se scia de natiunalitatea nóstra, ba precum continua mai de parte in acelasi corespondintia, programulu federalistiloru slavi ar fi mai periculosu de catu si dualismulu si centralismulu.

Se luamu inse lucrulu mai cu deamenuntulu si apoi se ne esplicamu. Noi o potemu spune a priori, ca diurnalele slavice nu le amu potutu cetí ca nu le scimu limb'a, si de cumva aceles au si aparatu federalismu dupa grupe istorice, aceea o au potutu face pentru sine, ori déca acest'a nu s'a templatu in diurnalistica ci intre corifeii slavi! aceea e inca si mai usioru, noi ceea ce cugeta si vorbesce cineva in limba carea nu o pricepemu ori in ascunsu se nu 'lu vedemu si audimu, nici potemu se scimu nici se

dorimu; — prin urmare déca corifeii slaviloru amesuratu principialoru sale numai ne imbéta cu indreptatirea natiunale, noi inca nu voimu se scimu de principiale loru, celu pucinu in tóte colónele Gazetei unde s'a vorbitu despre federalismu nicairi n'a fostu vorb'a de federalismulu dupa grupe istorice, — si prin urmare noi nu amu doritu nici federalismu slavicu, nici istoricu ci amu doritu si dorimu federalismu pre basea diplomei din 20 Oct. 1860 si pre autonomi'a singurateceloru provincie ale imperiului.

Dara ince se o luamu si mai desprópe de obiectu. — Noi ne cum se voimu a aperá federalismulu grupeloru istorice, dara o si asseveramu, ca nici esista partita carea se fia pasitu in modu publicu pentru aperarea si pronunciarea atarui federalismu. — Déca consideramu noi cursulu lucruriloru mai desaprópe, ne aducemu aminte fórte bine cu totii despre aceea, ca dupa ce in luptele din Itali'a se dovedise pre deplinu nepotinti'a sistemului Bachianu, — adunandu-se senatulu imperiale intaritu, partitele cari mai nainte nu cutesau a se misca la vedere, legate fiindu-in cercurile de feru ale absolutismului, s'au taiatu in doue grupe opuse sieci, si anumitu in grup'a dereptului istoricu, si in grup'a dereptului reformatu dupa cerintiele moderne si mai alesu dupa administratiunea concentrata a imperiului, sub regimu nu costicu, ci popórale. — Ne aducemu mai departe cu totii aminte, cumca dupa desfacerea senatului imperiale intaritu, acestea doua principia au remasu sub discusiune si pertractare, pana ce din Mediuloculu caosului pasi cá chiamatu de Maiestatea S'a imperatolu de consiliariu si ajutoriu ministriulu Schmerling, carele cá omu de partit'a centralistica moderni statória a pusu in cale principiale partitei sale prin patentea din 26 Febr.; scimu inse si aceea ca pre candu D. Schmerling realisá principiale partitei sale la regimu, pre atunci aristocrati'a inca lucrá in „Vaterland" si „Pesti Hirnök" cu „Neueste Nachrichten" si uneori si „Wanderer" pentru valórea privilegieloru sale istorice, si dupa ce D. Schmerling prin procedur'a s'a atotu centralistica si disgutare pre popórale cari mai nainte inecepure a se bucurá de Ds'a, si barbati cá Riger, Smolka s. a. incepure a combate acestu centralismu, — vedituremu cu totii nu'a diversiune nóua, adica DD. aristocrati cu „Vaterland" si „Hirnök", cá se fia potenti in contra regimului centralisticu mai popórale; pre langa programulu de a combate principiale moderne ale ministeriului Schmerling, si-a mai in susitu si acel'a de a combate centralismulu, si aci sosi timpulu „coalitiunei monstruóse si in Austri'a, candu Riger, Smolka s. a. se aliare cu patronii lui „Vaterland" si „Hirnök" spre a restornă pre D. Schmerling, si luptei combinate ajutate de retacerile continue ale Dlui Schmerling, ia ii succesu a 'lu restornă.

Estu modu remanendu noi pre langa obiectulu nostru, — si lasandu de o parte pre centralisti, dualisti, autonomisti, — cu caderea lui Schmerling avemu federalismu in interesulu dereptului istoricu, adica adoptatu de aristocrati numai de acrea, cá se si póta esoperá mai usioru restituirea privilegieloru ruginóse, si federalismu opusu, nu principieloru poporali, ci principieloru pré centralistice a lu Schmerling, si in interesulu autonomiei provinciale, si a organisarii imperatiri in intielesulu diplomei din 20 Octobre.

Pre candu acum „Vaterland" si „Hirnök" au continuatu si continua cu principiale sale, cá representantele si anteluptatoriu alu acestui principiu din urma a traitu sub D. Schmerling „Ost und West" in tóte fasele sale, pana ce s'a straformatu in „Zukunft" si dupa caderea D. Schmerling éra „Zukunft" in tóte fasele sale pana in diu'a de astadi, celu pucinu scimu, ca acesto diurnalu se numesce pre sene spriatu federalistu, scimu a dou'a ca e fórte raru candu in colonéle acestui diurnalu nu se afla pretensiunea indreptatita: cá se se dé provinciloru singuratice autonomi'a pre base poporali si a trei'a, ca Transilvani'a se se ceda cisi séu se nu se sacrifice nesatiului Ungariei si in urma a patra ne e cunoscutu, cumca „Zukunft" e unu diurnalu slavicu generale, in carele au incepututu a se luptá cu centralistii si dualistii slavi de de multu si continua a se luptá acum. — Scimu inse si aceea, ca mai ésta véra se colportau prin diurnale nesce faime, cá si oum barbatii slavi s'au fi adunatu in Vien'a chiamati ori nechiamati de regimu, si acolo aru fi formatu unu felin de programu dupa grupe provinciali, acestea inse au remasu numai faime, si ci de au esistatu, auctorii loru n'au pasitu nicairi in publicu se le propugnese si apere, celu pucinu nu in diurnale mai cunoscute, si „Zukunft"-ulu a luatu numai notitie despre atari faime, si nu le a datu nici stat'a insemnatate, cata dechiaratiunei federalistiloru din Vien'a.

Acum dara dupa ce lui „Vaterland" si „Hirnök" ori cá federalisti ori cá privilegisti le pofitu in continuu „repausu fericitu" in eternu; dupace federalistii grupasi celu pucinu, in catu scimu, s'au nascutu mai tardiu, si nu s'au redicatu la aceea insemnatate, in catu se si pro pugne in publicu principiale sale, a urmatu si urmésa de sene, ca cei ce au vorbitu pentru federalismu si ca in specie subsemnatulu am vorbitu despre federalismulu representatu prin partit'a slavica ce sustiene „Zukunft", — adica acesta carele dupa ouprinsulu acestei loi si a revistei sale diurnalistice trebue se se basese pre egalitatea tuturoru natiuniloru, si pre autonomi'a singurateceloru provincie ale imperiului si asié si a Transilvaniei, si acést'a in conformitate cu diplom'a din 20 Oct., si asié standu lucrulu din partemi-am tare convinsu, ca atatu eu, catu si altii, cari vorbimu in acestu intielesu, nu facemu sierbitiu reu natiunei, ca-ci am érasi si acum convingerea firma, ca spre prosperarea imperiului si a natiuniloru singuratice, e ne trecutu de lipsa cá séu prin esplicarea de nou a diplomei din 20 Oct., séu prin reformarea patentei din 26 Febr. se se oreese unu atare sistemu de regimu in Austri'a, in catu cu unitatea imperiului se se combine autonomi'a singurateceloru provincie si indreptatir'a egale natiunale, si acest'a o voiu apera pana ce va afla altulu ceva mai bunu, si in acestu intielesu sum de parere se nu ne ferimu de federalismu, de si chiaru ar esistá cineva, care ar voi se abusese de elu, ci noi se 'lu esplicamu asié, cum e naturale si cum 'lu vedemu destasiuratu in „Zukunft" acum de multu si cum 'lu vedemu propugnatu si in „Gaz. Trans.", — si spre esoperarea acestuia se nu intardiá a face pasii de lipsa barbatii, cari se interesésa de sórtea natiunei si aceia, pre cari cu D. corespondente din „Albin'a" „ne amu indatenatu a i vedé in frunte" se nu mai stea in neresolutione, cá nu cumva se o patimu, cum ne spune povestea, ca o amu patitu atunci candu Ddieu a impartitu darurile popóraloru din tieutulu séu din pamentiu Ungariei, — adica se remanemu éra cu ól'a mare de fasole si cu vai de noi in spate, pre candu altii au capetatu binele s. a.

Eu sustienu acea, ca federalismulu espusu in intielesulu predisu si representatu si prin diurnalulu slavicu „Zukunft" nu e periculosu, ma adaugu, ca si federalismulu grupeloru istorice inca nu e asié de periculosu pentru noi cá dualismulu maghiaru, si acést'a, ca-ci antaniu in casu, candu s'aru luptá slavii dupa egemonia si slavisare, amu avé de a ne uni poterile de aperare cu popórale ce le mai harnice ale imperiului, adica cu germanii si maghiarii, si a dou'a, ca-ci prin federalismu, chiaru si candu amu fi tornati de a valm'a cu Ungari'a in un'a grupa, — maghiarii nu capeta stat'a potere silnica asupranc, cá prin dualismu, ci prin federalismu voru capetá potere de a face numai presiune morale asupranc, nu si fisica, cum s'ar tempiá, candu pre basea unui dualismu ar capetá dereptulu de militia s. c., ca-ci cu arme morali ne luptamu si ne vomu luptá, éra armele fisice, cá la „buitogotai" o data ne punu capulu! apoi ce folosu avemu, ca se voru tiené slavii in frenu ori nu?!

Éta acest'a mi e responsulu la intrebarile derepte si inderepte si speru, ca de greseacu, D. corespondinte V. si chiaru si D. Redactore alu „Gazetei" me voru indreptá si in interesulu nostru natiunale voiu pasí in publicu cu unu programu salutariu. — B.

Programa? Aparatea continuitatii nóstre de dreptu ne e tóta programa. Ardéiulu e singur'a provincia dincóce de Lait'a, care a treoutu preste programe in momentulu, candu s'a reconstituitu dupa diploma chiaru pe basea federalismului provincialu, a autonomismului, ma si a centralismului monarchicu, eare tóte plus minus trebue se servésca de base si a reconstituirei monarchiei, ca altufelin monarchi'a n'ar poté susta cá unu totu nedisolubilu. Trebue se fimu federalisti, ca-ce art. I de lege alu dietei din 1863 oreasa una nóua confederatiune intre cele 4 natiuni si 6 conferinni in patriane, de altu federalismu pe noi ardelenii ne su ne mai dóra capulu, decatu candu amu vre se perdemu, ce avemu, cá se capetamu ce nu dorimu; apoi facia cu imperiulu acta inca ne aflamu cá autonomi in federalismu provincialu; trebue se fimu autonomisti, incatu se ne pastramu autonomi'a tierii pe catu ne a remasu ne mai scirbata; trebue se fimu si auntemu si centralisti, incatu auntemu supt unu suveranu comunu si unu regimu alu lui si incatu ne obléga contractulu tierii nóstre bilateralu, parte rennoitu cu Marele Principe, care a apromisu emiterea diplomei cá cea leopoldina dupa reconstituirea Ardéiului, in rescriptu catra diet'a din Sibiiu. Éca program'a nóstra, care e realitate, dar' numai multu programa, pentruca se nu uitamu, ca noi ne aflamu inca in posessorio, si cine are lucrulu a mana nu'lu va parasi pentru umbr'a lui, cá canele carnea din gura, pentru umbr'a ce i o vedi in apa. — Program'a nóstra e dar' se ne sparamu in vorbe si portare terenulu continuitatii nóstre de dreptu dela 1863—4, si unde 'lu vomu vedé scurtatu séu calcatu, se strigamu: Cine e a colo?! si pana la capulu statului se nu amanamu a ni lu apera diu respoteri, cu frunte inaltiata si dovedindu, ca scimu se 'lu aperamu si scimu cu micu cu mare, ce va se dica a posede dreptu politicu natiunalu coegalu, constitutionalu. Silniciele si injuriele trebue cu o animá si cu unu cugetu descoperite colo susu la poterea ecsecutiva a legiloru, unde se afla vindecare, si de unde se da preste nasu la calcatorii legii, fia ei si baroni, pana candu diet'a cu suveranulu nu le va modifica altfeliu. Ér' déca noi amu primi cá „ticalosi Maria ta!" tóte obrasniciele desiantiate ale unui calcatoriu de lege, ce ne pórta a port, sciindu slabitiunea si uimirea celoru tremurici, si nu ne amu apera terenulu dreptului, amu deveni catu mai curundu tooma iobagi, asia, iobagi atatu politici catu si feudali! Asia! se stamu pe lunga program'a acésta desfasiurata mai pe largu si in numerulu trecutu „Vorba france" si credemu ca nu ne vomu poticni. Red

---

Revista de diarie.

(Incheiere.)

„Concordi'a" séu mai bine dn. P. in trins'a voiesce ministeriu ungurescu combinatu din partit'a „conservativiloru, a centrului (Deák) si a partitei liberali." „Albin'a" combate acésta combinatiune din causa mai alesu ca n'are nici o incredere in conservativi, remane totuodata pre langa punctele sale intrebatóre puse „Concordiei" de mai nainte. Noi din partene nu avemu causa de a ne amesteca in acea disputa. Cestiunea ministeriului ungurescu e cestiunea Ungariei, la care Transilvani'a n'are se se amestece. Deci totu ce amu avea a observa la acestu locu ar fi numai, cá se rogamu pe celea dóua sorori a ne da definitiunea celoru trei partite politice nogurene numite mai insusu, pentruca noi aici sub conservativi intielegemu pe aristocratii mari, de calibru greu, Tory, amici ai privilegiului si si feudalismului; sub centrulu Dvóstra pricepemu pe dualist, totuodata Whig, carii nu voiescu se o rupa cu Austri'a, sunt inse prea determinati a o rupe cu tóte natiunalitatile din Ungari'a cá atari si a preface nu numai pe Transilvani'a, ci si pe Croati'a, Slavoni'a, Dalmati'a in o singura Ungaria suverana, éra la privilegiu tienu ceva mai pucinu; éra sub liberalii Dv. din steng'a dietei noi intielegemu pe revolutionarii lui Kossuth. Nu scimu déca amintimu.

In „Albin'a" Nr. 66 aflamu a cincea corespundintia lunga, inse interesanta a unui barbatu carele calatori prin unele cercuri electorale din Banatu si care se insémna numai cu V. — D. corespundinte a petrunsu scoperile federalistiloru slavoni neasemenatu mai bine decatu o multime de altii seuntu vedietori, pe carii lectur'a diariului „Zukunft" ii ameti, in catu nu mai scin unde le sta capulu. Dn. V. tiene, ca slavii cu „grupele nationale" proiseptate de ei inca voiescu se imbete pe romani cá si altii. Slavii voiescu slavisarea Austriei, intocma precum au voitu germanii germanisarea ei, dice dn. V. atata numai, ca slavisarea este multu mai periculósa, adauge densulu; de aceea V. lauda politic'a astepta tóre a barbatiloru nostrii, „pe carii pana acum eramu dedati a'i vedé totu in frontea miscariloru nóstre." „Pana atunci", dice dn. V., „credu oa facu o sminta mare toti cei ce punu si ei

umerulu la redicarea si realisarea programuloi slavilorn federalisti, chiaru cá cei ce invinta dualismulu maghiariloru, séu centralismulu vienesiloru.“

Fórte bine, ca intru adeveru abié 'si mai póte cineva esplica acea patima a unoru ómeni lipiti de orice convictione propria, de a se lua dupa toti fluturii, de a'si inregistra in creri tóte programele cate au implutu seculu in imperiulu austriacu de unu anu incóce, cá si cum tóte paserile cate sbóra s'aru si manca!

Cine 'si face o casa nóua, si trebuesce unu anu si doi pentrucá se se védia odata asiediatu sub coperisiu cu locuinti'a inchisa si mobilata bine. In imperiulu austriacu s'a ruinatu palatiulu absolutismului, trebue se se re'naltie altulu in locu. Se póte acésta intr'unu anu si doi? Si inca prin delegatiuni? Ce chimera! —

— Dn. Vincentiu Babesiu carele fusese la Mehadi'a pentru restaurarea sanetatii sale, re'ntorcenduse prin cerculu seu electoralu pe la Hadi'a tu primitu de catra cleru si poporu cu multa cordialitate. Cu tóte acestea unu corespundinte in „Concordi'a“ Nr. 76 vrea a sci, ca dn. Babesiu s'ar fi aratatu fórte netolerantu catra alegatorii sei de confesiunea gr. catolica si ca parochiloru gr. catolici inca nici visit'a n'ar fi voitu a lio re'ntórce, candu la altii o a re'ntorsu. —

— Pe unu romanu bogatu anume Iosifu Catina l'au omoritu lotrii acolo pe locu si l'au despoiatu de bani.

„Albin'a“ Nr. 68 si 30 Sept. aduce o corespundintia interesanta din districtulu Nasaudului Sept. a. c. Acéasi se ocupa cu fondurile cele frumóse, cu scólele acelui districtu, cu adunarea generala a comitetului administratoru de fonduri tienuta la 17 Augustu a. c., apoi incheie cu descrierea pe largu a portarii dnului vicariu Gregoriu Moisile cá presiedinte, catra acelu comitetu si anume catra membrii de confesiunea gr. resariténa ai acelui asi, éra mai anumitu catra dn. Burdugu, carui dn. vicariu iar fi dieu, ca „pana va mai fi vreunu neunitu in comitetu, trebile voru merge numai reu“, cum si ca neunitii inca n'aru fi datu nici unu cruceriu la fondori si totusi vreu se'i jóce dupa placu“; cu tóte acestea se producu cifre, din care se vede ca gr. re-aritenii numai din padurile comunei Cosna dela 1858 pana la 1866 au datu pe fiscare anu dela 3760 fl. treptatu pana la 8035 fl. v. o. Vin'a cea mai mare a dlui Busdugu ar fi fostu ca a dieu, ca dn. vicariu se nu incarce asupra 'si cinci deregatorii, pe care nu le póte pórta. Dn. vicariu de mania a parasitu adunarea. Corespondinti'a se dice a fi subscrisa de mai multi uniti si neuniti.

Nascudenii alega'si presiedinte si vicepresiedinti dupa voi'a loru. —

„Sionulu rom.“ inca totu mai continua critic'a Istoriei bisericesci scrise de br. Andr. de Siaguna; éra articulii dogmatici se citescu numai de preoti, pentruca mirenii mai nu'i intielegu de locu.

„Kol Közlöny“ Nr. 118 tiene, ca celu care a scrisu astavara din satulu Petrosieni in „Gazet'a“, catra munteni, ar fi numai unu proletariu, care pentru crime publice ar fi zacutu in temnitiele cetatii Belgradului. Intru asemenea corespundintele dela Zlatn'a din Nr. 71 alu Gazetei este defaimatu cu multe vorbe, éra muntenii aratati cá ómeni fórte crudi.

In vresta sunt, respunda. B.

AUSTRI'A INFER. Vien'a. Mai S'a imp. prin scrisórea de mana din 3 Oct. a binevoitu a depune titululu de rege alu Lombardiei si Venetiei si a ordonâ, cá acestu titulu pe viitoriu se remana afara. — Ministeriulu de statu a imputernicitu pre locotenintia a amaná deschiderea scólelorn, candu ar cere pericululu colerei, pana la 1-a Nov. ceea ce s'a si facutu.— Epidemi'a in Vien'a a mai slabitu. — Ostasii sacsoni voru merge pentru ernatiu la Linz. Se crede mai incolo, ca trupele austriace pana la 15 voru esi din fortaretiele Venetiei, spre care scopu s'a si datu ordine la armat'a de acolo se stè gata de pornire. —

Pred'a colerei in Transilvani'a

incependu dela 31 Augustu pana la 15 Septembre 1866, dupa datele oficiali ale Dlui protomedicu Dr. Daniele Pataki.

Locuiu	Popóratiunea	Din'a in carea erupt. cholér'a	Din din'a erumpp. pana in 15 Sept. s'au boln.	s'au insan.	au morit.	Din'a incetarei
Distr. Brasiovului.						
Brasiovu	27000	15/7 1866	541	188	214	—
Purcarèni	1823	19/7 „	11	8	3	22/8
Satulungu	9000	20/7 „	46	11	26	—
Ciernatu	3100	21/7 „	22	8	10	—
Turchesiu	4300	21/7 „	68	15	44	—
Bacifalcu	2170	23/7 „	16	3	11	—
Tatrangu	2813	29/7 „	13	7	6	5/8
Zizinu	1875	1/8 „	45	24	21	4/8
Bodu	1943	1/8 „	17	12	5	4/8
Crisbavu	1812	7/8 „	7	—	3	7/8
Rosnovu	4114	13/8 „	1	—	1	—
Trei scaune						
Pàkè	672	5/8 „	47	24	19	—
Pàva	885	10/8 „	10	8	2	15/8
Zabola	1984	13/8 „	13	10	3	15/8
K. Szt.-Léleк	3517	7/8 „	99	63	34	—
Lemhény	2561	7/8 „	78	47	27	—
Feldoboly	546	26/8 „	34	27	7	9/9
N. Borosnyo	1116	16/8 „	38	26	12	—
Barátos	938	18/8 „	6	4	2	21/8
Telek	567	22/8 „	3	—	3	21/8
Liszyno	973	20/8 „	4	3	1	3/9
Bikfalva	2013	20/8 „	8	5	3	3/9
Gelencze	2364	23/8 „	6	5	1	31/8
Kovászna	3110	24/8 „	26	7	15	—
K.-Vásárhely	3588	21/8 „	5	2	3	10/9
Polan'a serata	887	1/8 „	43	3	36	31/8
Szt.-Katolna	1013	1/8 „	66	34	12	—
Léczfalva	870	6/8 „	86	43	37	—
Sárfalva	513	21/8 „	33	20	13	25/8
S.-Szt.-György	2354	1/8 „	7	5	2	—
Bölön	1219	31/8 „	2	—	2	—
Scaun. Ciucului						
Kászon Alúz	1340	27/8 „	2	1	1	—
„ Feltiz	1401	21/8 „	22	9	11	—
Csatoszeg	1509	27/8 „	22	9	7	—
Bánkfalva	1005	21/8 „	3	1	2	—
Comit. Solnoc. int.						
Tormapataka	172	10/9 „	16	9	7	—
Bethleo	1490	7/9 „	12	6	6	—
Comitat. Turdei						
Regiunile sasesc.	4771	13/9 „	1	—	1	20/9
Toplitia	2343	7/9 „	53	34	13	—
Mesterhàza si Gòde	972	3/9 „	44	30	10	—
Distr. Fagarasiul.						
Fagarasiu	4163	19/7 „	3	3	1	10/8
Mandra	1012	4/8 „	2	—	2	4/8
Distr. Nasaudu Nagyfalu	663	23/8 „	22	17	5	21/8
Comit. Albei sup.						
Bodola	1568	29/7 „	153	89	64	3/8
Valcele	359	7/8 „	3	1	1	—
Sum'a 46	115341	—	1763	841	710	—

Clusiu in 17 Sept. 1866.

(Coler'a.) Dupa scirile, ce ni-le aduce „Wr. Med. Presse“ numerulu pe.sónelorn cercate de colera, dela erumperea ei in Austri'a (1-a Iuliu) pana la 15 Sept. se urca la 70.000, dintre cari mai bine de 40.000 au cadiutu victima acelei. Sum'a acést'a intr'adeveru este insemnata si infricosiata, si totusi, dorere, ca din pucine locuri ne vinu sciri despre contenirea ei. Si adica in singuratecele provincii se alla urmatórl'a proportiune. Austri'a infer. in Vien'a (pana in 25 Sept. s'au bolnavitu 2596, insanatosiatu 617, muritu 1131, remasu bolnavi 530; in siesurile intinse s'au bolnavitu 12.690, insanatosiatu 6424, muritu 4327, remasu boln. 1939. Austri'a super.: aci epidemi'a se ivi numai sporadica. In unele tienuturi, si adica in Boem'a: s'au bolnavitu 24.523, insanatosiatu 10.885, muritu 11.647, remasu b. 1891. Moravi'a: s'au bolnavitu 31.189, insanatosiatu 15.345, muritu 13.966, remasu b. 1889. Silesi'a: s'au bolnavitu 834, insanatosiatu 263, muritu 300, remasu b. 271. Bucovin'a: s'au bolnavitu 6789, insanatosiatu 2966, muritu 3134, remasu b. 689. In teritoriulu administrativu alu Leopolei Galitiei; s'au bolnavitu 7191, insanatosiatu 2173, muritu 3626, remasu b. 1392. In cerculu adm. alu Cracoviei, mai antaiu a fostu sporadica, dupa aceea in dilele din urma a devenitu epidemica si ad. s'au bolnavitu 181, insanatosiatu 80, muritu 33, remasu b. 98. Stiri'a: numai casuri sporadice. In Litorale, Görz si Triest'a: s'au bolnavitu 396, insanatosiatu 101, muritu 137, remasu b. 125. In Ungari'a: s'au bolnavitu 7032, insanatosiatu 1794, muritu 3024, remasu b. 2214. In Croati'a si Slavoni'a pana in 15 Sept. se ivi numai sporadice, de atunci a inceputu a deveni epidemica. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Intre dn. C. A. Roseti si dn. Dim. Ghica ambii ómeni trecuti de ani 50 se incinse o corespundintia in „Romanulu“ si in ordinea, care pana la epistol'a a treia pre langa ce au remasu intre marginile bunei cuviintie, sunt si multu instructive, pe noi insa spatiulu nu ne sufere a reproduce din aceleasi mai multu, decatu numai unele pericope privitóre la corupti unile cu bani, care sub domni'a lui Casa se credeau fi atatu de moda, incatu nimeni se nu remana scutitu de ele. Se intielege ca acésta impregiurare a datu ocasiune la cele mai spurcate calumnu, in catu nu mai era siguru nimeni de ele, si totu galbiorulu ce'lu cheltuesi se socotia sea cá furtu din tesauru, séu cá simonia popésca, séa cá bani luati dela vreo partita. Aziá au scornitu si de dn. C. A. Roseti, ca ar' fi luatu dela cutare si cutare dieci si sute mii galbini cá si cum galbinii, imperialii si napoleonii aru fi numai nuci.

Da Roseti inse demasca pe o multime de calumniatori, intrigauti, mintinosi si nerusinati, apoi incheia cu unu citatu dela scriitoriulu Beaumarchais, pe care inasi „Ordinea“ ilu publicase si case suna:

„Si ce arma mai teribile si mai mirsiva de catu calomnia, care ranesce adancu pe celu ce ea lovesce, daru care manjesce si pe celu ce se serva cu densa? Calomnia isbesce in ceea ce omulu are mai sacru, mai scumpu, in onóre, in respectulu de care fia ce omu are trebuintia in societate. „Calomniadia, calomniadia mereu, dice unu misielu personagiu alu lui Beamarchais, totu va mai remanea ceva in urma.“ Intradeveru cine póte prevedea consecintiele unui cuventu, disu cu usiurintia, unei umbre de banuieli asupra cuiva; cate uri si resbunari nu se descatenedia de unadata prin trensele in sinulu unei societati. Cá Proteu, calomnia scie se id mi de forme, mii de sparintie spre a se lipi de tóte caracterele, a profita de tóte imprejurarile, a escita ura intre frati, a rupe tóte legaturile de amicitie, a semana discordia intre clasele sociale. O! cine vre se cunósca Calomnia, se citésca admirabil'a descriere ce face de acestu monstru, unu scriitoru de genio, care adese a fostu musecatu de dinsulu, daru care mai bine de catu ori cine, a scictu sellu nimicósca.

„Am vediutu ómenii cei mai onesti de a fi sdrobiti de dinsa. Credeti ca nu e reutate mai mirsiava, nu e orore, nu este basmu mai absurdu pe care se nu le póte face a se crede de ómenii fara de nici una trébа dintr'unu orasiu, daca vei fi pucinu indemanatice, si noi avemu ómeni care au una adresa!..... Anteiu una siopta usiora, oare rade pamentulu ca rindurica insintea furtunii, pianissimo murmura, si trece repede, si sémana in fuga'i cuvintulu inveninatu. Cutare gura ilu primesce si, piano, piano, ti'lu alunica cu dibacie in urechia. Reulu este facutu, elu germina, se tirasce, ambla, si rinforzando din gura in gura, merge diavolu; si de unadata, nu scii cum, vedi calomnia ridiconduse snierandu, inflandu, crescendu, ori catu poti vedé cu ochi. Es isi lé aventulu, intinde sborulu, virtejesce, impresóra, smulge, rapesce, isbucnesce si tuna, si devine, gratia cerului, unu strigatu generalu, unu cusecondo publicu, chorus universalu de ura si de proscriptione. Cine dracu ar' resista la aceste?“ Eta portretulu calomniei, de Beaumarchias.

„In tóte epocele, in tóte tierile, calomnia a fostu privita ca celu mai mare reu. La Egyipteni si Israeliti era privita cá crimele cele mai mari, si i se aplica pedépsa talionului. Legile lui Moise pronunciau a se da calomniatorului pedépsa ce sar' fi datu calomniatului daca calomnia ar' fi fostu adeverata, si a i se cere viétia pentru viétia, ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte. La Greci asemene era fórte aspru pedepsite acusatiunile nefundate; ne integrae troutis, éra la Romani calomniatorulu se infera in frunte spre pedépsa, si in legile lui Ulpianu se vede ce rigóre era in contra lui.

„Dara si in politica calomni'a a jucatu unu rolu intinsu, de si despretiuitoru, si de multe ori individele si partidele s'au silitu a intrebuintia asta arma primejdiósa, sploatandu nesciinti'a, frica, égoismulu si brutalitatea maseloru inculte si

recsiendu a dobindi ptintr'ensa influentia si dominare asupra spiritelorŭ nimite.“

La acestea dn. Roseti adaŭga:

Se-mi permiteti anca, onorate domnu, s'a-ducu indata aci aminte publicului, redactoriloru de la Ordinea si autorelui articlului in privinti'a calomniei, ca diariulu „Unirea,“ foia ce era organulu amicilorŭ dumitale politici a scrisu, in timpulu seu, ca eu „asiu fi lustu de la d. Ioan Cantacozino, 600 lire, poli si imperiali,“ pentru una misielia, pentru una vendiare.

Deatunci óre, onorate domnu, ai dobenditu convingerea morale despre coruptiunea mea? De este asia, declara celu pucinu si pe onorabilele d. Ion Cantacozino de corumpetoriu, seu spune amicului dumitale dela Ordinea, ca arm'a calomniei s'a intrebuintiatu celu pucinu si de diariulu partitei Ordinii, de si crediu ca nu vei gasi in colectiunea „Romanului“ asemeni acusari pentru nici unulu din domni'a vóstra.

Dobendit'o-si de la banii ce am lustu de la Voda -Cuza? dar' atunci i am lustu impreuna, casi eu, in séra de la 11 Febr., l'am datu in man'a guvernului. De la banii ce am lustu de la Israeliti? Dar' atunci i am luatu éra cu totii, caci nu sciu se fi facutu eu fara guvernulu intregu, nimicu pentru densii? Dobendit'o-ai de la banii ce scii ca mi-a datu partit'a dumitale? Dar' atunci declar'o celu pucinu ca se scia natiunea intréga. Dobendit'o-ai de la averea ce ai doveditu ca am?

Faca cerulu, in acésta din urma privintia, se fi vorbitu, cum dice Romanulu, „in ceasu bunu.“ Or-si cum insa, esti datoru, onorate domnu, se esplici publicului cum ai dobenditu convingerea morala despre tradarile si infam'a mea coruptione, si póte ca pana atunci ar' fi bine se rogi pe amicii dumitale de la Ordinea se suspenda dreptele dumnisloru studie despre calomnie si calomniatori. C. A. Rosetti.

Franci'a si Rusi'a in Romani'a.

Subtitululu „Se luamu a mente“ pulica „Romanulu“ unele corespondintie din Petropolea 23 Sept. publicate in diurnalulu rusofilu „Le Nord“ si „Coresp. de Petropolea,“ diurnalu oficialu in casu'a orientului si mai vertosu a Romaniei, din care putemu vedé antipati'a Rusiei facia cu romanii, pentru momentulu, candu ar' veni la tapetu casu'a orientului. La inceputu trage „Rom.“ atentiunea publicului la cele reflectate pentru diurnalulu „Ordinea“ (vedi Gazet'a Nr. 72 suptu rubrica Romani'a), apoi urmésa asia:

„Organulu Rusiei in strainatate, diariulu „Le Nord,“ publica una corespondintia din Petersburg cu data 11/23 Sept. in care, dupa ce descrie cum sta in Rusi'a opiniunea publica in privinti'a cestiunii Orientului dice:

„Cei mai cu minte si cari au mai multa incredere in veghiarea si dibaci'a guvernului, dicu cu tóte aceste, destulu de tare, ca amanarea solutiunii cestiunii orientale a devenitu acum peste putintia; Rusi'a, dupa ce s'a silitu cum trebuia s'o faca in interesulu ei si'alu poporationiloru crestine, d'a preveni una emancipare nematura si una deplina regenerare a Orientului, nu va putea sterni in ratacirile iei in facia ce s'au implinitu in tóte directiunile, sia intentiuniloru cabinetului Tuilerielorŭ d'a grabi crisea Orientale sia o derlega dupa planulu seu.“

Dupa acésta Francia marturisire, corespondintia din Petersburg spune ca organulu guvernului francesu la Patrie, atribue Rusiei resculerarea Candiei si respundiendui, face intre altele si urmatóriele insemnate destainiri.

„Cum una fóie publica din Paris, putea perde din vedere ca resculerea Candiei, a Epirului s'aspirarile Eteniloru suntu consecintiele logice, neaparate, de cea a ce s'a petrecutu la Dunare supt auspiciele declarate ale politicei francese?

„Intregimea imperiului otomanu este unulu din acele edificie, asupra carora nu se póte face una smintire partiale fara a se surpa totulu indata; aceste s'au scrisu acum patru luni in Nord.

„In contra literei sia spiritului tractateloru, in contra cerintieloru formale ale conferintiei intrunite la Paris sia protestariloru Turciei, Unirea Principateloru dunarene s'a facutu. Unu principe strainu a scaladatu tronulu improvisatu la Bucuresci; Pórt'a este redusa astadi a solicita de la acestu principe se binevoiasca a renuncia la creditate in favórea agnatiloru sei de Hohenzollern, sia mantine pe monetele ce vor purta chipulu seu, initialele E. O. cá marturi ca nu s'a rupto ori-ce legamentu intre Romani'a si imperiulu Otomanu.

„Candu se seversiescu asemene fapte, candu pretutindene domnesce puterea asupra dreptului, mai póte se se mire cineva ca poporatiunile crescinde ale Orientului, cari nau negresitu mai pucine titluri de catu romanii la stim'a si simpati'a generale, se misca si se silesca a scutura jugulu Otomanu?

„Cum a potutu cineva avea copilari'a d'a crede ca una poporatiune atatu de vitéza si stimabile cá acea a Serbiei se va resemná indefinitu a vedé garnisónele turce in cetatile sale, pe candu Carolu I. alu Romaniei nu permite nici chiaru unui agiute consularu turcu a resiedé in Bucuresci? Puterile cari au incuragiatu séu au toleratu implinirea acestoru fapte, trebuiau se se astepte la consecintiele loru.“

Aci, corespondinti'a din Petersburg, dice ca Rusi'a nu voiesce, ca alte puteri se amageasca poporatiunile din oriente spre a le castigá in favórea unei iuriurii esclusive, si ca in interesulu chiaru alu romaniloru s'a esprimatu categoricu in mantiencrea acelui statu quo, stai in locu, prescrisu de tractatulu dela Parisu, ad, conventiunea cum era naintea unirii, si apoi urmésa astfeliu:

„Era peste putintia semnatoriloru aceloru tractate d'a se opune pe facia unoru opiniuni atatu de logice, legale si neinteresate. In teorie ele au avutu antesietates, dar in practica au fostu cotite, si acelease puteri cari au pusu a loru semnatori pe protocólele cari dechiarau nulu si ilegale plebiscitulu ce chiama pe tronulu Romaniei pe principelé de Hohenzollern, au opritu pe Pórta d'a se opune instalarii sale si i impunu acum recunóscerea unui faptu implinitu.“

Asié dar' éca ca insii rusii dechiara lamuritu ca s'au opusu si se opunu la drepturile poporului romanu, ca Franci'a a sustienutu acele drepturi, si dechiara ca déca Pórt'a va recunósce drepturile romaniloru, apoi au dreptu tóte popórele din oriente a se resculá si imperiulu otomanu este disolvatu. Mai póte fi una pers-otomanu este disolvatu. Mai póte fi una persecutare mai pe facia? Si ce persecutare! dupa ce ne a combatutu pe mórte in conferintia, si ne a indemnatu pe de alta parte, prin siopte la urechia, se proclamamu independintia si republica, apoi acum dechiara curatu ca tronulu Romaniei este improvisatu, si luatu prin scaladare de catra Carolu I., precum dechiará in 48, ca „originea nóstra latina este inchipuita,“ si amenintia tóte puterile cu deschiderea resbelului orientelui si disolvarea imperiului otomanu, de se voru recunósce drepturile nóstre si suveranitatea poporului romanu.

Cá se nu mai remaie nici una indoiéla in spiritele romaniloru, si cá se póta fiecare se véda limpede in giuru'i si ininte'i se mai reproducemu aci unu pasagiu dintr'una corespondintia ce organulu Rusiei, diariulu „le Nord“, pune pe unu pretiosu francesu a i-o scrie din Parisu cu dat'a 25 Sept.

„Diariele nóstre oficióse (cele francese) se arata dispuse in favórea scririloru ce vinu din Constantinopole, despre scirile din Cret'a, si contrarie celoru de origina elena, ceea ce arata ca nu voiescu deschiderea cestiunii orientelui. Consideranduu pe de alta parte, aptivitatea ce desfasiura diplomati'a francese la Constantinopole spre a dobandi dela Pórta recunóscerea principelui Carolu de Hohenzollern, amu putè crede, ca guvernulu nostru si aplica a intardiá disolvarea imperiului otomanu pana ce se va formá pe Dunare unu simbure destulu de tare si destulu de devotatu intereseloru Franciei pentru cá sceste interese se nu se compromita in nimicu in starea lucrariloru ce va succede situatiunii actuale. De-mi dai voie se impromutu de la chimia una comparatiune, voiu dice voiosu ca in prevederea caosului politicu si lucrarii de regenerare ce voru urmá silitu caderea européca a sublimei Porti, cabinetulu dela Tuilerii voiesce se'si asicure unu centru de cristalisare, care se-i fia devotatu, si crede ca póte gasi acelu centru in Principatele Dunarene, candu este cu multu mai pucinu a scuru ca va puté conta pe Greci'a. Déca cestiunea orientelui ar isbucni astadi, restaurarea Europei orientale s'ar face negresitu in beneficiulu regatului elenicu, si acést'a pare ca Franci'a n'ar voi s'o incuragiesce. Éca celu pucinu esplicarea cea mai prin putintia ca se póte dá staruintieloru ei in favórea Moldo Valachiei, apropiata de atitudinea multu mai pucinu energica ce are in privinti'a candidatiloru, de si nu pe romani apasa mai greu si mai durerosu opresiunea turcésca.

„Rom.“

„Intardiarile ce ar suferitu in recunóscerea de catra Pórta a noului ospodaru alu Romaniei, au sorgintea loru in unele pretensiuni, in adeveru nesudite ale principelui Carolu, séu a consiliariloru sei. Astufeliu refusa guvernului turcu dreptulu d'a avé la Bucuresci unu agente insarcinatu d'a veghi'a asupra interesseloru turciloru locuitori si Principateloru; cabinetulu reclama inca mostenirea, nu numai a urmasiloru direpti dar' inca si colaterali ai principelui Carolu, precum si dreptulu d'a bate moneta s'a face decoratiuni. Se intréba ori cine, ce s'ar face suzeranitatea Portiei déca ar scordá tóte aceste privilegiuri ospodarului Moldo-Valachiei.“

Credemu ca combaterea ce ne face Rusi'a, in tóte modurile si cu totu felulu de arme este acum invederata pentru toti. Credemu, ca acum intielegu toti, si care este misiunea nóstra in oriente, si care sunt drepturile si datoriele nóstre, si pentru ce Turci'a cedase mai deunadi, si acum se pare a voi se'si iè vorb'a in napoi, si pentru ce trebuia se ne grabimu acum 20 de dile pentru cá se profitamu de situatiunea ce aveamu atunci si pentru ce, de vomu fi perdutu-o, suntemu fórte culposi, si ce trebue se facemu adi, pentru cá nu diu'a de mane se ne gasésca desuniti, destramati si Rusi'a se póta avea temeiuri d'a prefacе in fapte cuvintele de ucidere cu cari ne a combatutu si ne combate. Lumin'a este facuta; „se luamu aminte,“ ca-ci diu'a de mane va fi dupa lucrarea dilei de adi.

ITALI'A. Diurnalulu din Turinu anuncia, ca indata dupa subscrierea tractatului de pace, se va desface parlamentulu si efeptuinduse votisarea in Veneti'a pentru anecsarea la regatulu Italiei, se voru escrie nóue alegeri si pentru Veneti'a, si in parlamentulu intregitu se va propune tractatulu cu Austri'a si proiectulu reorganisatiunii statului. Candu s'a subscrisu tractatulu, s'au desiertitu 101 tunuri in Florenti'a.

GERMANI'A. Regele Anoverei a protestatu in contra hrapirii drepturiloru suverane din partea Prusiei, si finduca acestu protestu a datu rondu prin diurnalele austriace, consululu prusianu Werther a si facutu intrebare la regimulu austriacu pentru acést'a, de unde primi responsu, ca pres'a nu sta sub mesurele administrative, si regele Anoverei, cá privatu in Austri'a nu se póte vatamá in libertatea individuala. — Klapka a primitu dela regimulu Prusiei ordinulu vulturului rosiu de a II-a classu cu stea si unu dominiu in Silesi'a cá proprietate a s'a alodiala. Legiunea voluntariloru maghiari constá inca din 2000 fetiori totu desertati din armat'a austriaca, si se afla totu in Silesi'a. —

Din FRANCI'A se stracura faim'a, cumca imp. Napoleonu ar fi bolnavu la Biaritz si Orleanii si republicanii ar luá aripi. Franci'a cu Anglí'a s'a intielesu in caus'a orientala, cá cu ori-ce pretiu se nadusiésca incitugerea ei. Marcielulu Moustier a sositu in Parisu si si-a primitu postulu, si se crede, ca se va face modificare in personalulu internunciiloru, intre cari D. Benedetti, favoritoriu causei Romaniei va merge dela Berolinu la Constantinopole. —

Novissimu. „Monitorulu“ Romaniei deminte scornirea despre demisionarea ministeriului, dicundu, ca statu ministrii intre sene catu si cu cabinetulu se afla in cea mai placuta armonia. — Vinterhalder secretariu min. de finantie e numitu delegatu la Parisu si Londonu, pentru asiedierea causei impromutului de 50 mil. si subscrierea obligatiuniloru. — In oriente cercula in lungu si latu emisari rusesci indemnandu pe slavi, cá se iè pe dinainte pe romani in caus'a orientelui. — Montenegrenii inca 'su acitiati de emisari. —

Cursurile la bursa in 12. Oct. 1866 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 7 cr. v.
Augsburg	—	—	126 „ 75 „

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparialu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.